

MATERIAŁY EDUKACYJNE

ION ANIMATION STUDIOS
PRAHA

WSZYSCY DOROŚLI BYLI KIEDYŚ DZIEĆMI

Mały Książę

Reżyseria
MARK OSBORNE

Spis treści

Krótko o filmie	1
Prezentacja bohaterów	2
Gry i zabawy	4
Wykreślanka literowa – wyszukiwanie słów	4
Znajdź różnice	5
Dopasuj wyrazy	6
Ile ma lat?	7
Zaczarowany ogród	7
Znajdź cień	8
Jedyna na świecie	9
Zaszyfrowana wiadomość	9
Kto co mówi?	10
Połącz kropki	13
Która droga?	14
Scenariusz nr 1.	15
To historia... o historii	
Scenariusz nr 2.	20
To historia... o pilocie	
Scenariusz nr 3.	23
To historia... by zachować duszę dziecka	
Scenariusz nr 4.	26
To historia... o przyjaźni	
Scenariusz nr 5.	28
To historia... o dorastaniu i zapominaniu, że było się dzieckiem	

POLSKA OBSADA DUBBINGOWA:

MAŁY KSIĄŻĘ	– BERNARD LEWANDOWSKI
DZIEWCZYŃKA	– ALEKSANDRA KOWALICKA
PILOT	– WŁODZIMIERZ PRESS
RÓŻA	– ANNA CIEŚLAK
MAMA	– MAŁGORZATA KOŻUCHOWSKA
KONSERWATOR	– MACIEJ MUSIAŁ
LIS	– ANTONI PAWLICKI
WĄŻ	– ROBERT WIĘCKIEWICZ
PYSZAŁEK	– PIOTR ADAMCZYK
KRÓL	– ANDRZEJ SEWERYN
PROFESOR	– TOMASZ MARZECKI
BIZNESMEN	– ADAM FERENCY
PIELĘGNIARKA	– JULIA KOŁAKOWSKA
POLICJANT	– ŁUKASZ NOWICKI

POLSKA WERSJA JĘZYKOWA – BARTEK FUKIET
REŻYSERIA POLSKIEJ WERSJI JĘZYKOWEJ – DARIUSZ BŁĄŻEJSKI
PRODUKCJA POLSKIEJ WERSJI JĘZYKOWEJ – STUDIO PRL

NA PODSTAWIE KSIĄŻKI ANTOINE DE SAINT-EXUPÉRY'EGO MAŁY KSIĄŻĘ

W folderze edukacyjnym wykorzystano fragmenty książki **Mały Książę** Antoine'a de Saint-Exupéry'ego w przekładzie Henryka Woźniakowskiego, wydanej nakładem **Wydawnictwa Znak** – oficjalnego partnera filmu i akcji edukacyjnej.

KRÓTKO O FILMIE

Nominowany do Oscara Mark Osborne („Kung Fu Panda”) przedstawia wysokobudżetową ekranizację jednej z najukochańszych książek wszech czasów – „Małego Księcia” Antoine’a de Saint-Exupéry’ego – arcydzieła, które na całym świecie sprzedało się w nakładzie blisko 150 milionów egzemplarzy i zostało przetłumaczone na ponad 250 języków! Najnowszy film reżysera przeboju „Kung Fu Panda”, wspieranego przez światową ekstraklasę specjalistów od animacji (wśród nich m.in. współtwórcy „Shreka”, „Zaplątanych”, „Epoki Lodowcowej”, „Iniemamocnych” i „Wall-E”) – nowatorsko łączy najnowocześniejsze techniki animacji komputerowej z tradycyjną animacją poklatkową. Efektem tego jest niezwykła i ponadczasowa historia małej Dziewczynki, jej tajemniczego sąsiada – Lotnika i Małego Księcia, którego oboje pokochali nad życie. Wygląd postaci z filmu – Małego Księcia, Lisa, Róży i Żmii, które po raz pierwszy ożyją w kinowej animacji, oparty jest na oryginalnych rysunkach samego Antoine’a de Saint-Exupéry’ego. W oryginalnej obsadzie dubbingowej głosów postaciom użyczają m.in.: Jeff Bridges, James Franco, Marion Cotillard, Rachel McAdams, Ricky Gervais, Benicio Del Toro i Paul Giamatti. W polskiej wersji językowej występują: Bernard Lewandowski (Mały Książę), Aleksandra Kowalicka (Mała Dziewczynka), Włodzimierz Press (Pilot), Małgorzata Kożuchowska (Mama), Anna Cieślak (Róża), Antoni Pawlicki (Lis), Robert Więckiewicz (Wąż), Piotr Adamczyk (Pyszałek), Andrzej Seweryn (Król), Adam Ferency (Biznesmen), Maciej Musiał (Konserwator) oraz Łukasz Nowicki (Policjant).

Mała Dziewczynka zaprzyjaźnia się z ekscentrycznym staruszką z sąsiedztwa, który przedstawia się jako Lotnik. Nowy znajomy opowiada jej o niezwykłym świecie, gdzie wszystko jest możliwe. Świecie, do którego dawno temu zaprosił go przyjaciel – Mały Książę. Tak zaczyna się magiczna i pełna przygód podróż Dziewczynki do krainy jej własnej wyobraźni i do bajkowego uniwersum Małego Księcia.

„Wierzę, że ta książka ma cudowny wpływ na nasz świat. Opowiada o tym, co ponadczasowe i uniwersalne – o miłości i przyjaźni. Szansa realizacji ‘Małego Księcia’ była rodzajem fantastycznej przygody rodem ze snów. To nie tylko projekt, który ekscytował mnie swoim potencjałem kreatywnym, ale też szansa na stworzenie filmu na skalę, o jakiej jeszcze nie słyszano, szczególnie w animacji. Zrobienie „Małego Księcia” to dla mnie magiczna rzecz” – **Mark Osborne, reżyser.**

„Światowa klasa! Jedna z najlepszych animacji tego roku. Oszałamiająco piękna, poruszająca i czarująca”

Indiewire

„Urokliwa i wzruszająca baśń filmowa, która wydaje się animacją spełnioną. Zrobioną delikatną wrażliwą ręką, mądrą, ambitną od strony realizacyjnej i angażującą merytoryczną zawartością”

Onet

„‘Mały Książę’ idealnie oddaje nie tylko charakter książki, ale również tę aurę niesamowitości, która w zbiorowym przeświadczeniu unosi się nad dziełem Saint-Exupéry’ego”

Film.org.pl

„Arcydzieło o niezwyklej wizualności”

WP.pl

„To cudnej urody produkcja, która z konfrontacji z oryginałem wychodzi obronną ręką”

Guardian

„Jest po prostu znakomita!”

The Hollywood Reporter

PREZENTACJA BOHATERÓW

MAMA (Małgorzata Kożuchowska)

Opracowała dla córki szczegółowy Plan na Życie i przemyślaną ścieżkę kariery, ale zapomina o najważniejszym – wszyscy mamy prawo, by cieszyć się dzieciństwem.

DZIEWCZYNIKA (Aleksandra Kowalicka)

Spotkanie z ekscentrycznym staruszkiem z sąsiedztwa będzie dla niej początkiem niezwyklej wyprawy do świata Małego Księcia i Róży, która jest jedyna na świecie.

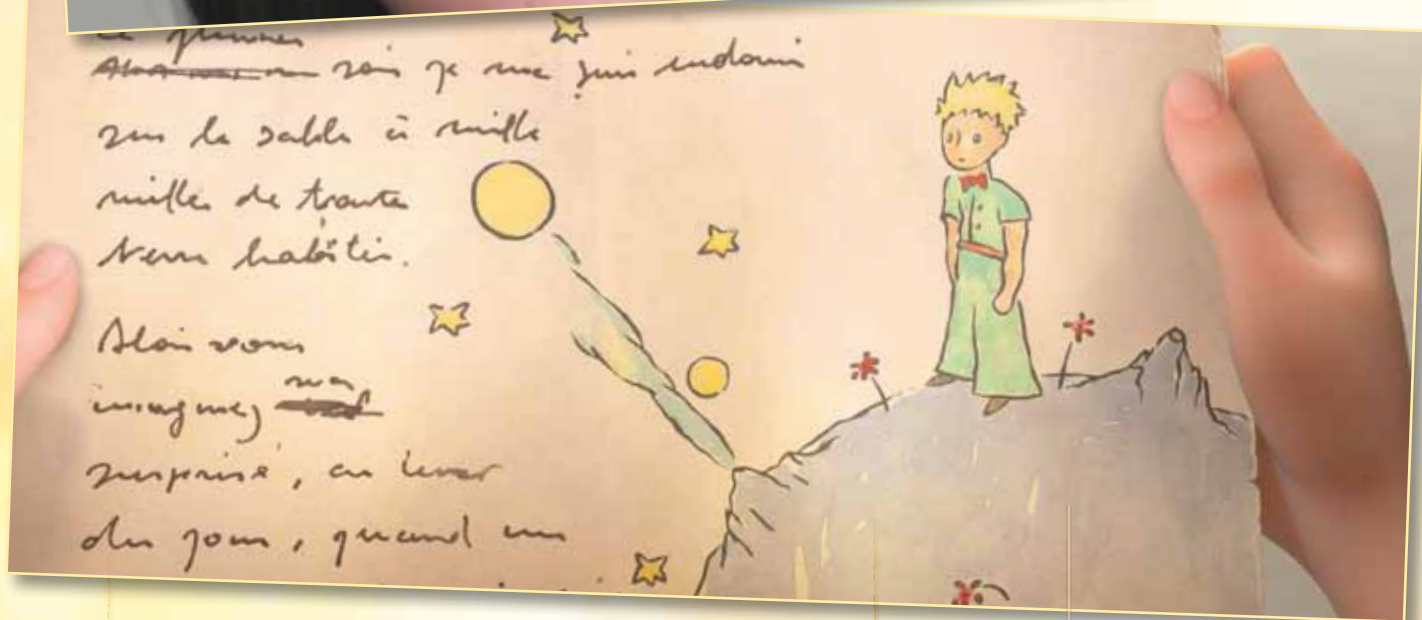
PILOT (Włodzimierz Press)

Wszyscy dorośli byli kiedyś dziećmi, on pozostał dzieckiem do dziś. Trzyma na podwórku prawdziwy samolot i, ku przerażeniu sąsiadów, wciąż próbuje go odpalić.

LIS (Antoni Pawlicki)

Ukochany przyjaciel Dziewczynki, waleczny i wesół pluszak, który dotrzyma jej towarzystwa w pełnej przygód podróży do gwiazd, w poszukiwaniu Małego Księcia.

GRY I ZABAWY

WYKREŚLANKA LITEROWA – WYSZUKIWANIE SŁÓW

W książce oraz filmie *Mały Książę* natura jest wszechobecna.

Wyszukaj wszystkie **słowa z listy**, które umieszczono w diagramie **poziomo, pionowo, ukośnie**, po **przekątnej** lub **wspak**. Niektóre litery mogą być wykorzystane wielokrotnie.

Nieskreślone litery czytane **rzędami poziomymi** utworzą nowy wyraz – rozwiązanie.

KSIĘŻYC
PLANETA
PUSTYNIA
BAOBAB
SŁOŃCE
BARANEK
KWIATY
OGRÓD
ASTEROIDA
ZIEMIA

K	D	Ó	R	G	O	B	O	A	G
S	Z	I	E	M	I	A	S	D	Ó
I	A	Ż	Ó	R	T	R	A	I	R
Ę	Ż	I	Ą	E	K	A	H	O	A
Ż	B	S	N	W	M	N	A	R	D
Y	I	A	I	Y	J	E	R	E	Z
C	L	A	O	L	T	K	A	T	A
P	T	A	K	B	A	S	R	S	I
Y	W	U	L	K	A	N	U	A	W
S	Ł	O	Ń	C	E	B	K	P	G

RÓŻA
WĄŻ
LIS
GWIAZDA
BOA
SAHARA
PTAK
WULKAN
GÓRA
KURA

Rozwiązanie: ŻMIJA

ZNAJDŹ RÓŻNICE

Wskaż 7 szczegółów, którymi różnią się te dwa obrazki.

DOPASUJ WYRAZY

Wszystkie wyrazy związane są z filmem *Mały Książę*. Czy potrafisz je umieścić w diagramie krzyżówki?
Z liter w zaznaczonych kratkach ułóż wyraz – rozwiązanie.

3-literowe:
LIS
BOA

5-literowe:
OGRÓD
KŁOSZ
PILOT

7-literowe:
DZIECKO
SAMOŁOT
BARANEK
DOROSŁY
MĄDROŚĆ

8-literowe:
KAPELUSZ

9-literowe:
ASTEROIDA
SZCZĘŚCIE

10-literowe:
PRZYJACIEL

Rozwiązanie: _____

ILE MA LAT?

Wkrótce będą urodziny Dziewczynki. Ile ma lat?

Wykonaj podane działania, a następnie odzyskaj gwiazdę, w której wynik działania nie równa się 10.

ZACZAROWANY OGRÓD

Obrazek przedstawiający ogród jest złożony z puzzli.

Pomóż Dziewczynce spośród **sześciu** puzzli znaleźć część **pasującą do obrazu**.

ZNAJDŹ CIEŃ

Połącz każdą postać z jej cieniem.

A

1

B

2

C

3

D

4

5

E

6

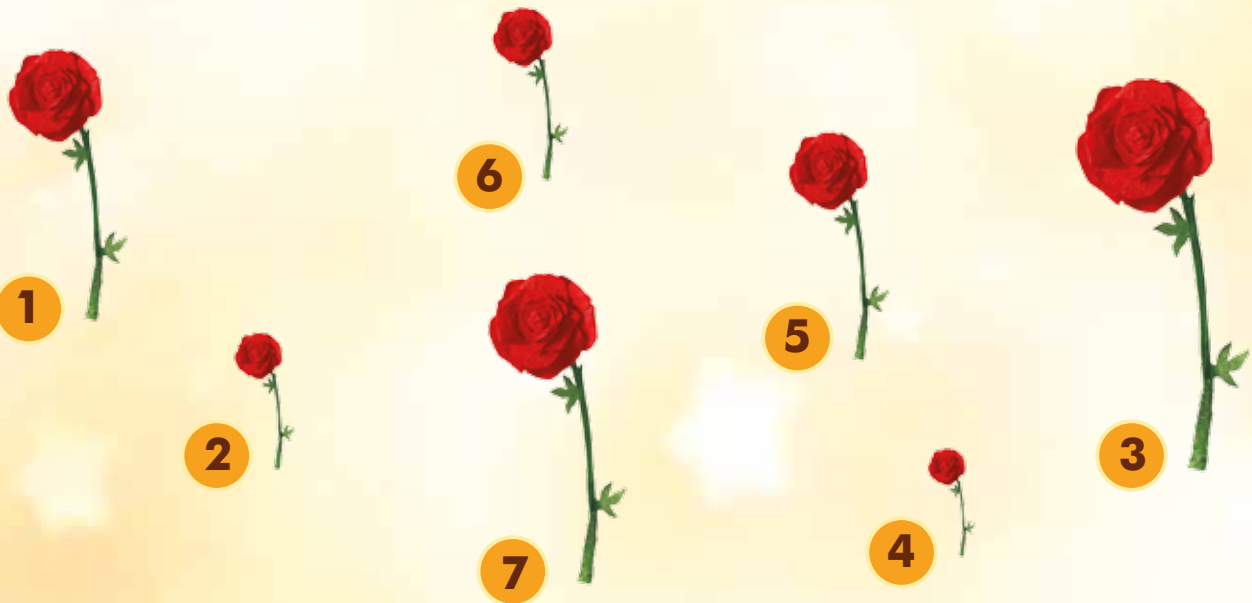
F

8

JEDYNA NA ŚWIECIE

Te róże mają różne rozmiary, bo przecież każda jest wyjątkowa.

Uporządkuj je od najmniejszej do największej.

ZASZYFROWANA WIADOMOŚĆ

Lis pragnie przesłać wiadomość Małemu Księżu.

Rozszyfruj tekst i zapisz na kartce.

„GAPOSTEORMWÓEJZSTEUKORDEPT.UJPEQSWTMBNABRVDCZXOZPLRKOJSHTGY:FDSODBSRAZPE
OWUIYDTZRIESWIQĘZTXYLKVOBSNEMRACSEDM.FNGAHJLWKALŻQNSIWERJTSYZUEIJOEPSLT
KNPIOEIWUIYDTORCEZWNWEQDALZA COBCNZMU.”

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Rozwiązanie: Aby rozszyfrować tekst należy skreślić co drugą literę i odczytać rozwiązanie:
„A OTO MÓJ SEKRET. JEST BARDZO PROSTY. DOBRZE WIDZI SIĘ TYLKO SERCEM.
NAJWAŻNIEJSZE JEST NIEWIDOCZNE DLA OCZU”.

KTO CO MÓWI?

Połącz każdą postać ze zdaniem, które wypowiedziała w filmie.

Narysuj mi baranka.

Dorastanie nie jest problemem,
tylko zapominanie.

Nazwałam go:
Twój Plan na Życie.

To, co najważniejsze
– jest niewidoczne dla oczu.

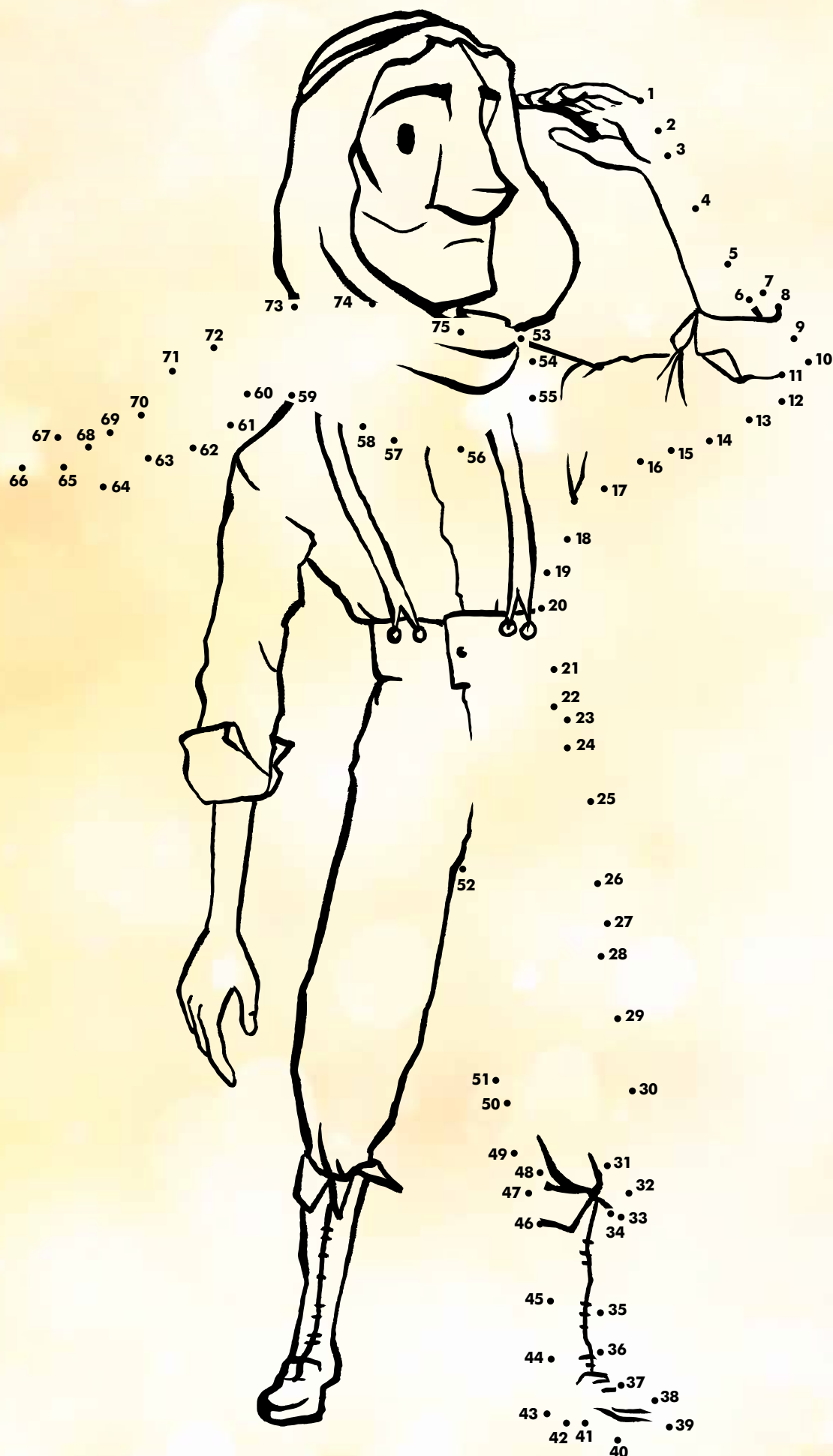
Kiedy ktoś pozwoli się oswoić
ryzykuje, że skończy płacząc.

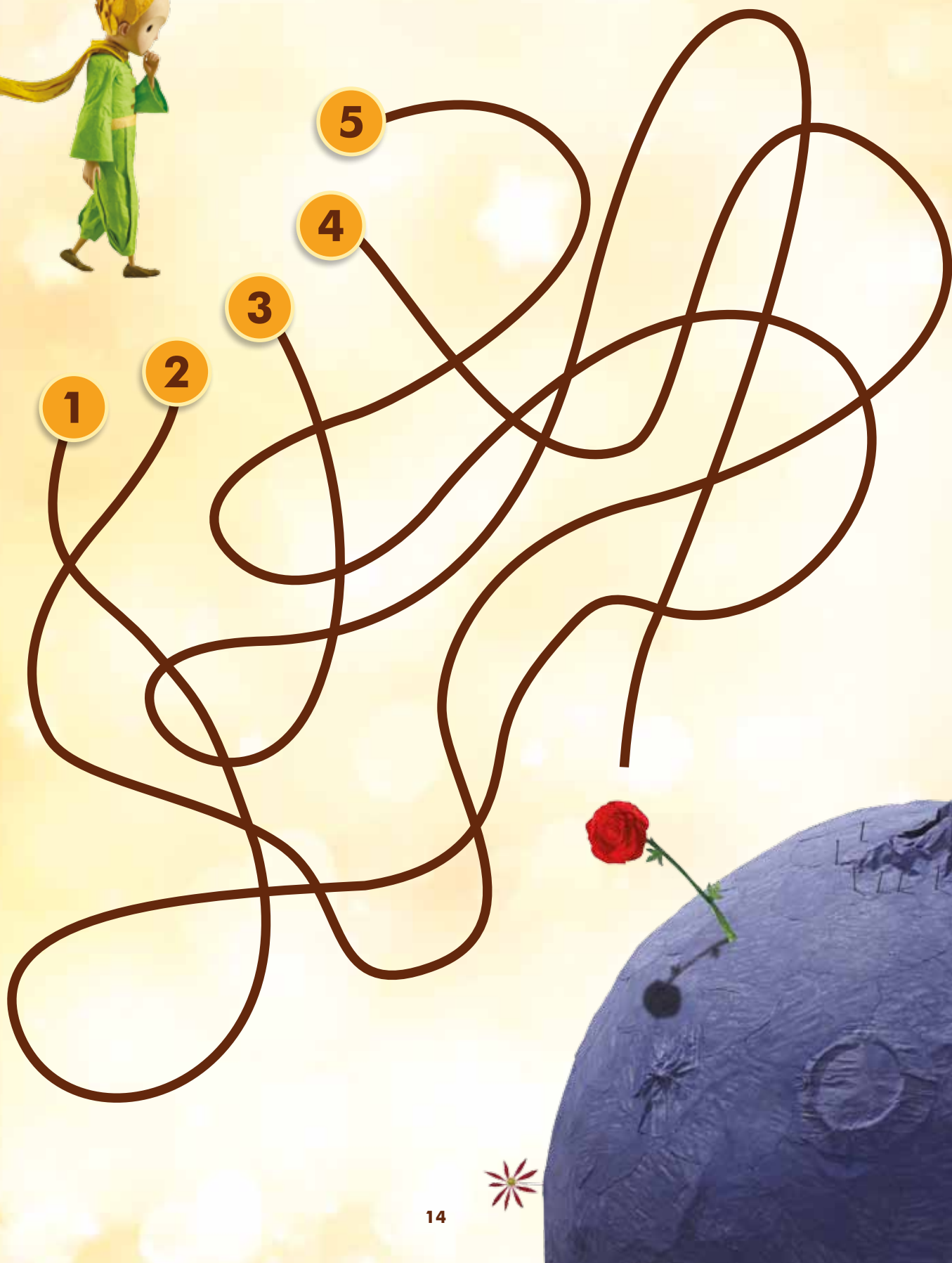
POŁĄCZ KROPKI

Połącz kropki w kolejności podanej przez liczby.

KTÓRA DROGA?

Mały Książę szuka drogi powrotnej do swojej Róży.
Którą drogę powinien wybrać?

SCENARIUSZ NR 1

TO HISTORIA... O HISTORII

ŚWIATOWY SUKCES

Książka Antoine'a de Saint-Exupéry'ego po raz pierwszy ukazała się w Stanach Zjednoczonych pod tytułem *The Little Prince* i było to jedyne wydanie za życia autora. Następne wydania, w tym francuskie, wyszły dopiero po jego śmierci. Od czasu pojawienia się na półkach w 1943 roku sprzedano już ponad 145 milionów egzemplarzy *Małego Księcia*. Dzieło zostało przełożone na 253 języki i dialekty i jest najlepiej sprzedającą się książką u francuskiego wydawcy – Gallimard. *Mały Książę* to, zaraz po Biblii, najczęściej wydawane i tłumaczone dzieło literackie na świecie.

ADAPTACJA KINOWA

Kiedy agent Marka Osborne'a zaproponował mu nakręcenie filmu na podstawie książki *Mały Książę*, odpowiedź reżysera była natychmiastowa: „Nie da się tego przenieść na ekran, nie można z tego zrobić filmu”. Potem jednak zrozumiał, że otrzymał niesłychaną szansę: „Nie mogłem odmówić”. Wcześniej Orson Welles długo pracował nad adaptacją *Małego Księcia*. Projekt został nawet zaproponowany Waltowi Disneyowi, ale zarzucono go, jeszcze zanim ruszyły prace.

HISTORIA W HISTORII

Mark Osborne wyszedł z następującego założenia: „Długo się nad tym zastanawiałem i stwierdziłem, że kluczem będzie opowiedzenie szerszej historii, która obejmie książkę... Historii, która będzie czymś w rodzaju szkatułki zawierającej *Małego Księcia* i jego przygody”. Dlatego film nie opowiada historii *Małego Księcia*, jaką przedstawił nam Saint-Exupéry. Mark Osborne postanowił spojrzeć na tego bohatera oczami małej Dziewczynki i umieścić książkę w centrum szerszej historii, by zachować całą jej siłę i poetyckość. *Mały Książę* stanowi łącznik pomiędzy Dziewczynką a Pilotem. To on i jego historia łączą bohaterów filmu.

PUNKT WYJŚCIA W FILMIE ANIMOWANYM

Mark Osborne, który wcześniej wyreżyserował *Kung Fu Pandę*, wykorzystał w swoim filmie dwie różne techniki animacji. Wyzwanie nie było łatwe: „Pomysł połączenia dwóch technik animacji był dość przerażający i eksperymentalny na niektórych poziomach”, ale wydało mu się ważne, by rozdzielić świat „rzeczywisty” Małej Dziewczynki od historii *Małego Księcia* opowiedzianej w książce.

• PIERWSZA TECHNIKA: ANIMACJA KOMPUTEROWA

Film rozpoczyna się w technice CGI, z angielskiego *Computer-Generated Imagery* albo *Computer Graphic Image*, co dosłownie oznacza „obrazy generowane komputerowo”.

Obecnie wszystkie lub prawie wszystkie filmy rysunkowe są produkowane w animacji komputerowej. Jak to działa? Obrazy tworzone są cyfrowo, wyłącznie na komputerze. Montuje się je dzięki procesowi matematycznych wyliczeń, trochę jak gry wideo.

• DRUGA TECHNIKA: ANIMACJA POKŁATKOWA (ANG. STOP MOTION)

Gdy Pilot opowiada Dziewczynie historię *Małego Księcia*, słyszymy słowa autora książki, Saint-Exupéry'ego. By zilustrować fragmenty wyjęte z książki, Mark Osborne postanowił zastosować inną technikę animacji: animację pokłatkową. Polega ona na fotografowaniu klatka po klatce trójwymiarowych przedmiotów. Pomiędzy każdym ujęciem ktoś lekko przestawia przedmioty na scenie, a kiedy film wyświetlany jest z normalną prędkością, scena wydaje się ruchoma.

• PO CO ŁĄCZYĆ TE DWA TECHNIKI?

Dziewczynka i jej świat – Mama, dom, Pilot, ogród Pilota – znajdują się w świecie „rzeczywistym” filmu. Mark Osborne pokazał ten świat w animacji komputerowej, jak w większości współczesnych animacji.

Natomiast cały świat związany z *Małym Księciem*, opisany w książce Antoine'a de Saint-Exupéry'ego, przedstawiony jest w technice animacji pokłatkowej. Celem było stworzenie efektu poetyckości, który miał złożyć hołd autorowi i jego dziełu, a także wyraźnie odróżnić dwa światy, pozwalając im jednocześnie przenikać się nawzajem. Animacja pokłatkowa miała do tego wiernie oddać akwarelowe rysunki Saint-Exupéry'ego.

Połączenie tych dwóch technik pomaga również młodym widzom zrozumieć film, ponieważ wszystkie sceny należące do przeszłości są przedstawione w animacji pokłatkowej i wizualnie różnią się od tych rozgrywających się w czasie teraźniejszym.

ZADANIE

Rodzaj zadania – pytania na rozumienie

Polecenie:

★ Czy dobrze zrozumiałeś film? Odpowiedz na poniższe pytania:

Dla uczniów kl. II-III pytania mogą być otwarte.

Kto na początku filmu wysłał papierowy samolocik?

- ☐ Pilot
- ☐ Mały Księżę
- ☐ Dziewczynka

Skąd pochodzi Mały Księżę?

- ☐ z Ziemi
- ☐ z asteroidy B 612
- ☐ ze Słońca

Gdzie dziewczynka znajduje szablę Małego Księcia?

- ☐ w koszu
- ☐ w słoiku pełnym monet
- ☐ w tornistrze

Pilot zawsze trzyma coś w kieszeni. Co to jest?

- ☐ okulary przeciwsłoneczne
- ☐ klucz do tajemnej skrzynki
- ☐ kanapka

Jakie drzewa Mały Księżę musi codziennie wrywać, żeby za bardzo się nie rozrosły?

- ☐ baobaby
- ☐ drzewka oliwne
- ☐ dęby

Czy Mały Księżę kocha swoją Różę?

- ☐ tak
- ☐ nie

Do czego uparcie dąży Mama Dziewczynki?

- ☐ chce być zawsze piękna
- ☐ chce wszystko zaplanować
- ☐ chce odnaleźć męża

Dlaczego Dziewczynka złości się na Pilota?

- ☐ ponieważ Pilot musi odejść
- ☐ ponieważ ją okłamał
- ☐ ponieważ nie chce jej zrobić samolociku

Jaki przedmiot udowadnia Dziewczynce, że Mały Księżę istnieje naprawdę?

- ☐ jego zdjęcie
- ☐ samolot Pilota
- ☐ pluszowy Lis

Odpowiedzi:

- ☐ Pilot
- ☐ z asteroidy B 612
- ☐ w słoiku pełnym monet
- ☐ kanapka
- ☐ baobaby
- ☐ tak
- ☐ chce wszystko zaplanować
- ☐ ponieważ pilot musi odejść
- ☐ pluszowy Lis

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

Sprawdzenie rozumienia

- ★ Kl. I: czytanie po cichu i rozumienie polecenia
- ★ Kl. II-III: ćwiczenia ustne na rozumienie i konstruowanie własnej wypowiedzi. Czytanie po cichu tekstu literackiego lub nieliterackiego i rozumienie go (przeformułowanie tekstu, odpowiedź na pytania o treść)

ZADANIE

1a

Rodzaj zadania – dyskusja w klasie

Polecenie:

★ Przykładowe tematy do dyskusji

Jak być szczęśliwym?

Co by się stało, gdyby Pilot nie opowiedział Dziewczynie swojej historii?

Co znaczy „patrzeć sercem”?

ZADANIE

2

Rodzaj zadania – napisanie dialogu

Polecenie:

★ Jednym z zamysłów filmu jest to, że każdego łączy z Małym Księciem wyjątkowa więź. Wychodząc od tego stwierdzenia, narysuj swój portret i wymyśl dialog między tobą a Małym Księciem.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

Dialog

★ Kl. II-III: napisanie krótkiego dialogu (ułożenie pytań i odpowiedzi).

Mały Książę:

Uczeń:

Mały Książę:

Uczeń:

ZADANIE

3

Rodzaj zadania – analiza obrazów.

Polecenie:

★ Przyjrzyj się uważnie tym dwóm obrazkom. Napisz krótki opis tego, co widzisz na każdym z nich.

- Czy widzisz podstawowe różnice między nimi?
- Która scena jest pokazana w animacji poklatkowej? A która w animacji komputerowej?
- Dlaczego reżyser postanowił wykorzystać dwie różne techniki animacji? Jaka jest różnica w sposobie przedstawiania?
- Który świat wydaje ci się bliższy książce? Dlaczego? Który świat wydaje ci się bliższy rzeczywistości? Dlaczego?
- Jakie są różnice między Małym Księciem z książki a tym z filmu?

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

Opis krajobrazu

★ Kl. III: napisanie krótkich tekstów o różnym typie (opowiadanie, opis, charakterystyka), przy zachowaniu spójności, precyzji (zaimki, łączniki, w szczególności zgodność czasów) i unikaniu powtórzeń.

Opis postaci

★ Kl. I: znalezienie słowa o przeciwnym znaczeniu dla przymiotnika jakościowego, czasownika lub dla rzeczownika.

SŁOWNICTWO

Synonimy i antonimy

★ Kl. II: użycie synonimów i antonimów w ćwiczeniach ustnych i pisemnych.

Ustalenie związków między tekstami lub dziełami: ten sam autor, temat, postać itp.

Obrazek 1

Obrazek 2

ZADANIE

4

Rodzaj zadania – przygotowanie taumatropu

Polecenie:

- ★ Aby dobrze zrozumieć zasadę animacji, wykonaj taumatrop na gumkach.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

GEOMETRIA

Rysowanie koła

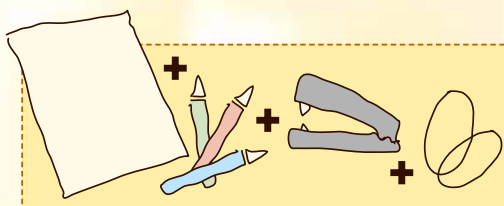
- ★ Kl. I: odrysowywanie koła przy wykorzystaniu szablonu
- ★ Kl. II-III: rysownie koła cyrklem.

CO TO JEST TAUMATROP?

Taumatrop to dysk, na którym z dwóch stron znajdują się dwa różne rysunki, na przykład lew i klatka. Przy szybkim kręceniu dyskiem oba rysunki się na siebie nakładają i tworzą iluzję optyczną: lew wydaje się znajdować wewnątrz klatki.

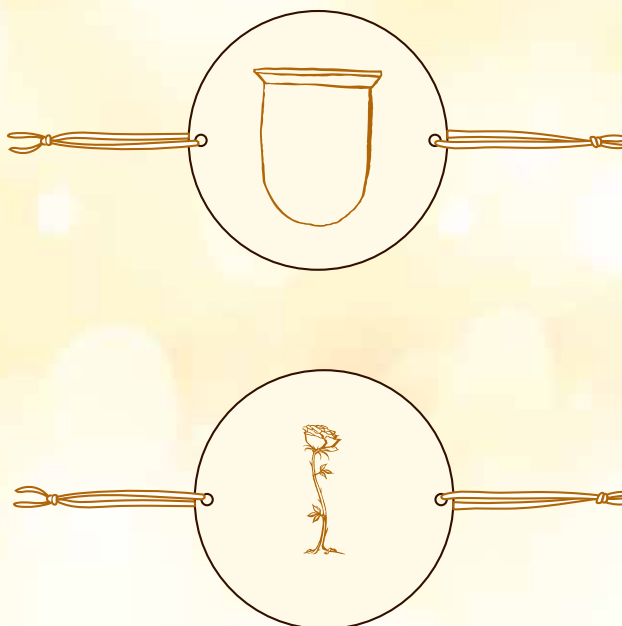
POTRZEBUJESZ:

- tekturkę
- kolorowe kredki albo pisaki
- dziurkacz
- 2 gumki recepturki

CO NALEŻY ZROBIĆ?

- 1/ Narysuj dwa koła o średnicy 8 cm na tekturce.
- 2/ Na pierwszym kole narysuj różę, na drugim szklany klosz.
- 3/ Wytnij oba koła i sklej je pustymi stronami.
Jeden z obrazków powinien być ustawiony odwrotnie w stosunku do drugiego.
- 4/ Przedziurkuj koła z obu stron.
- 5/ Wsuń gumkę do każdej dziurki i zwiąż je na supełek.
- 6/ Obracaj dyskiem w palcach (jakbyś chciał go „nagręcić”), trzymając za gumki.
Następnie puść szybko dysk, trzymając gumki z obu stron.

ZADANIE

5

Rodzaj zadania – przygotowanie plakatu, praca w grupie

Polecenie:

- ★ Przyjrzyj się plakatowi do filmu *Mały Książę*. Jakie elementy się na nim znalazły? Wymyślcie wspólnie własny plakat do filmu *Mały Książę*. Dla uczniów kl. IV-VI pytania mogą być otwarte.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

- ★ Kl. I-II: prezentacja w klasie pracy indywidualnej lub grupowej.
- ★ Kl. III: prezentacja w klasie pracy grupowej.

Obrazek

Krótki opis

Film w reżyserii...

Tytuł

Nazwiska aktorów

Logotypy

Uczniów kl. IV-VI można poprosić, by przedstawili na plakacie co najmniej dwa z poniższych tematów:

- świat wyobraźni
- przyjaźń
- spotkanie dwóch postaci: Małego Księcia i Róży, Pilota i Małego Księcia, Lisa i Małego Księcia albo Pilota i Dziewczynki
- pustynię

SCENARIUSZ NR 2

TO HISTORIA... O PILOCIE

POSTACIE PODOBNE, LECZ RÓŻNE

W filmie Marka Osborne'a znajdujemy oczywiście znajome postaci z książki Saint-Exupéry'ego: Pilota, Małego Księcia, Lisa, Różę i wiele innych, które zobaczycie na ekranie. Są częścią wspólną tych dwóch dzieł. Ale spotykają się w innym kontekście, ponieważ w filmie to Dziewczynka, główna bohaterka, wyrusza na poszukiwanie Małego Księcia, zaciękawiona opowiadaniem Pilota. Pilot, dziwny staruszek, pozna się z Dziewczynką i opowie jej swoją historię. Jak można się domyślać, do tej pory zawsze żył samotnie w swoim domu. Jego dom zresztą bardzo przypomina właściciela: pełny jest staroci i różnego rodzaju pamiątek, stanowiących świadectwo jego bogatej przeszłości. Ale jedna historia wyjątkowo naznaczyła życie tego samotnika: jego spotkanie z Małym Księciem, który zjawił się nagle, gdy samolot Pilota rozbił się na pustyni. Staruszek opowiada tę historię, jakby książka *Mały Książę* nigdy nie powstała. W ten sposób film przedstawia dzieło Antoine'a de Saint-Exupéry'ego oczami Dziewczynki. To historia Małego Księcia w historii o życiu Dziewczynki.

ILUSTRATOR, AUTOR, NARRATOR: KTO JEST KIM?

W książce Antoine de Saint-Exupéry jest nie tylko autorem, ale też ilustratorem. To on napisał i zilustrował tę historię. Opowieść prowadzona jest w pierwszej osobie – narrator przedstawia własną historię, czyli historię Pilota, którego samolot rozbił się na pustyni.

„Pierwszego wieczoru zasnąłem, leżąc na piasku, o tysiące kilometrów od jakichkolwiek zamieszkałych terenów. Byłem bardziej sam niż rozbitek na tratwie pośrodku oceanu. Możecie więc wyobrazić sobie moje zaskoczenie, kiedy o wschodzie słońca obudził mnie cienki, cichy głosik, który powiedział:
– Proszę cię... narysuj mi baranka!
– Co takiego?
– Narysuj mi baranka...”¹

Odkryj na nowo oryginalny tekst *Małego Księcia* wydany przez **wydawnictwo Znak**.

ZWIĄZKI POMIĘDZY ANTOINE'EM DE SAINT-EXUPÉRYM A PILOTEM Z KSIĄŻKI

Użycie pierwszej osoby liczby pojedynczej może nasuwać czytelnikowi myśl, że jest to opowieść autobiograficzna. Ale oczywiście to nieprawda i *Mały Książę* wpisuje się w konwencję baśni lub bajki. Jednakże pomiędzy Pilotem z książki i Antoine'em de Saint-Exupérym istnieje wiele punktów wspólnych, co komplikuje sprawę i sugeruje, że Pilot naprawdę przeżył tę historię, czyli spotkanie z Małym Księciem. Nawet jeśli narrator i Saint-Exupéry to różne osoby, jest między nimi wiele podobieństw: obaj są pilotami, obu zepsuł się samolot albo przydarzył wypadek lotniczy, kochają pustynię...

BIOGRAFIA ANTOINE'A DE SAINT-EXUPÉRY'EGO

Antoine de Saint-Exupéry był pilotem, pisarzem i poetą. Urodził się w Lyonie 29 czerwca 1900 roku i zginął podczas przelotu nad Morzem Śródziemnym 31 lipca 1944 roku. Jego samolot odnaleziono dopiero 60 lat później, w 2004 roku. Wszystkie letnie wakacje spędzał w zamku Saint-Maurice-de-Rémens, o którym wspominał w prawie wszystkich swoich dziełach. Pierwszy raz wzbił się w powietrze w lipcu 1912 roku i doświadczenie to tak mu się spodobało, że postanowił zostać pilotem. Studiował w Mans, potem w Szwajcarii, a na koniec w Paryżu, gdzie nie powiodło mu się na egzaminach wstępnych do szkoły morskiej i politechniki, więc wybrał studia na akademii sztuk pięknych. W 1921 roku rozpoczął trwającą dwa lata służbę wojskową w Strasburgu, w lotnictwie. Nauczył się pilotować i od tej pory wiedział już, jak potoczy się jego kariera. W 1926 roku wydał swoje pierwsze opowiadanie, którego akcja rozgrywała się w środowisku lotników. Kontynuował też swoją karierę pilota. W tym czasie wydał *Pocztę na Południe* (1929), potem *Nocny lot* (1931), który odniósł wielki sukces.

Po wypadku lotniczym w 1935 roku Antoine de Saint-Exupéry wyjechał na leczenie do Nowego Jorku. Opublikował tam *Ziemię planetę ludzi* w 1939 roku, później *Pilota wojennego* w 1942 roku, a *List do zakładnika* w kolejnym. *Mały Książę* został wydany w Nowym Jorku w 1943 roku, we Francji w 1946. Jest to ostatnie dzieło Antoine'a de Saint-Exupéry'ego. Przyniosło mu międzynarodową sławę i zostało przetłumaczone na ponad 253 języki i dialekty oraz sprzedane w wielu milionach egzemplarzy.

¹ Wszystkie fragmenty *Małego Księcia* w przekładzie Henryka Woźniakowskiego, wydanej nakładem Wydawnictwa Znak

POWIĄZANIA MIĘDZY PILOTEM Z KSIĄŻKI A PILOTEM Z FILMU

Film zakłada, że występujący w nim Pilot jest Pilotem z książki, ale zestarzał się i nigdy nikomu nie opowiedział swojej historii, a więc książka nie powstała.

A zatem Pilot z książki i Pilot z filmu to ta sama osoba, ale w różnych momentach życia. Film pokazuje nam także, jak bardzo spotkanie z Małym Księciem zmieniło Pilota.

Na początku Pilot z książki to typowy dorosły: człowiek poważny i rozsądny. Spotkanie z Małym Księciem pozwoliło mu odkryć to, co w życiu najważniejsze, otworzyło jego serce, nauczyło go korzystać z życia i nie przywiązywać się do rzeczy materialnych. Film daje nam do zrozumienia, że po spotkaniu z Małym Księciem Pilot odnalazł w sobie duszę dziecka, przez co dla innych stał się człowiekiem dziwnym i przekornym.

W książce narrator przedstawia się jako samotnik, nie mający z kim tak naprawdę porozmawiać. W filmie Pilot nadal żyje sam, ale jest gotów zmienić swoją sytuację, gdy nawiązuje kontakt z Dziewczynką.

W głębi duszy ma ochotę przekazać komuś swoją opowieść – to kolejny punkt wspólny z Pilotem z książki, który opowiada historię swojego życia poprzez powieść.

RAMY CZASOWE

Wszystkie sceny z filmu kręcone w technice animacji poklatkowej odbywają się w czasie spotkania Pilota z Małym Księciem, w przeszłości. Te, które dzieją się teraz, w teraźniejszości, są pokazane w technice animacji komputerowej (patrz scenariusz nr 1).

Jeśli mielibyśmy usytuować film w czasie, można powiedzieć, że historia ma miejsce kilkadziesiąt lat po opowieści z książki. Pilot postarzał się, jego samolot także: stoi w jego ogrodzie w opłakanym stanie.

Film przedstawia opowieść w opowieści: mała Dziewczynka poznaje opowieść Pilota i to ona stworzy książkę z jego rysunkami, jakby dzieło Saint-Exupéry'ego nigdy nie powstało.

Pilot z filmu ustnie opisuje to, co Saint-Exupéry przedstawił nam na piśmie siedemdziesiąt lat temu.

NARYSUJ MI BARANKA...

Spotkanie Pilota z książki i Małego Księcia jest bez wątpienia najbardziej znanym fragmentem dzieła ze słynnym zdaniem: „Narysuj mi baranka...”. To mocny punkt opowieści, który pozwala nam lepiej poznać narratora. Dzięki temu magicznemu spotkaniu wreszcie otworzy on swoje serce.

Pilot z filmu z kolei znajduje się w pozycji Małego Księcia z książki, ponieważ teraz to on uczy Dziewczynkę i przekazuje jej ważne rady: należy zawsze patrzeć sercem i zachować swoją duszę dziecka (patrz fiszka nr 3). Dzięki Pilotowi Dziewczynka spojrzy z zachwytem na otaczający ją świat i odzyska swoje dzieciństwo i beztroskę.

ZADANIE

Rodzaj zadania – tekst do uzupełnienia

Polecenie:

- ★ Uzupełnij biografię Antoine'a de Saint-Exupéry'ego odpowiednimi słowami.
- Młodszym uczniom można zaproponować listę słów do uzupełnienia tekstu, starszym – skorzystanie z Internetu albo słownika.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

SŁOWNICTWO

Orientacja w czasach użytych w tekście

- ★ Kl. I-II: odpowiednie użycie czasów oraz odnośników czasowych.

Korzystanie ze słownika i Internetu

- ★ Kl. II-III: podstawowe korzystanie z komputera dla zdobywania wiedzy potrzebnej do uzyskania świadectwa znajomości obsługi komputera i Internetu.
- ★ Kl. III: przyjęcie określonej strategii dla zrozumienia tekstu – znalezienie nieznanymi i niezrozumiałymi słów, ponowne przeczytanie tekstu, poddanie w wątpliwość, skorzystanie ze słownika itd. Znajomość i rozumienie skrótów (np. „przym.” w hasle słownika).
- ★ Kl. II-III: znalezienie informacji w Internecie.
- ★ Kl. IV-VI: znalezienie informacji w Internecie; rozpoznanie i wyciągnięcie wniosków. Samodzielne przeszukiwanie materiałów dokumentalnych (książek, dzieł multimedialnych). Korzystanie z biblioteki, mediateki.

Antoine de był pilotem, pisarzem i poetą. Urodził się w 29 czerwca 1900 roku i zginął podczas przelotu nad Morzem Śródziemnym 31 lipca 1944 roku. Jego samolot odnaleziono dopiero 60 lat później, w 2004 roku.

Wszystkie letnie wakacje spędzał w Saint-Maurice-de-Rémens, o którym wspominał w prawie wszystkich swoich dziełach. Pierwszy raz wzbił się w powietrze w lipcu 1912 roku i doświadczenie to tak mu się spodobało, że postanowił zostać Studiował w Mans, potem w, a na koniec w Paryżu, gdzie nie powiodło mu się na egzaminach wstępnych do szkoły morskiej i politechniki, więc wybrał studia na akademii sztuk pięknych. W 1921 roku rozpoczął trwającą dwa lata służbę w Strasburgu, w lotnictwie. Nauczył pilotować się i od tej pory wiedział już, jak potoczy się jego W 1926 roku wydał swoje pierwsze, którego akcja rozgrywała się w środowisku pilotów. Kontynuował też swoją karierę pilota. W tym czasie wydał *Pocztę na Południe* (1929), potem *Nocny lot* (1931), który odniósł wielki sukces.

..... wypadku lotniczym w 1935 roku Antoine de Saint-Exupéry wyjechał na leczenie do Nowego Jorku. Opublikował tam *Ziemię planetę ludzi* w 1939 roku, później *Pilota wojennego* w 1942 roku, a *List do zakładnika* w kolejnym. Mały Książę został wydany w Nowym Jorku w roku, we Francji w 1946. Jest to ostatnie dzieło Antoine'a de Saint-Exupéry'ego. Przyniosło mu międzynarodową sławę i zostało przetłumaczone na ponad 253 oraz sprzedane w wielu egzemplarzy.

Lista słów:

Po
opowiadanie
Lyonie
milionach
Saint-Exupéry
zamku
pilotem
1943
kariera
języki i dialekty
Szwajcarii
wojskową

Rozwiązanie we wcześniejszym tekście.

IDZIEMY O KROK DALEJ...

ZADANIE

Polecenie:

Teraz, kiedy już znasz biografię Antoine'a de Saint-Exupéry'ego:

- ★ znajdź punkty wspólne między pilotem z filmu i autorem książki.
- ★ znajdź różnice.

SCENARIUSZ NR 3

TO HISTORIA... BY ZACHOWAĆ DUSZĘ DZIECKA

CO RÓŻNI DZIECKO OD DOROSŁEGO?

Oczywiście pierwsza nasuwająca się odpowiedź to... wiek! Definicja słownikowa mówi nam, że dorosły to osoba, która przekroczyła dwadzieścia lat i dotarła do końca okresu wzrostu. W przeciwieństwie do niej dziecko jest więc osobą poniżej dwudziestego roku życia, w pierwszym okresie życia, między dzieciństwem a młodością.

PILOT

Choć wiek ma swoje znaczenie, dziecko w sensie przenośnym to osoba, która zachowała w wieku dorosłym cechy charakterystyczne dla dziecka. I można powiedzieć, że to jest dokładnie przypadek Pilota, który ma już swoje lata, ale wciąż myśli i zachowuje się jak dziecko. Tę stronę swojej duszy odnalazł dzięki spotkaniu z Małym Księciem.

W filmie Pilot zawsze ma pod ręką kanapkę i zbiera różne przedmioty, zupełnie jak dzieci, które troskliwie przechowują papierki po cukierkach albo inne skarby: rozdeptane czapki żółtędzi, małe kamyczki, kasztany itp. Popełnia głupstwa, np. przebijając ścianę domu sąsiadkę śmigłem samolotu albo prowadząc swoje stare auto bez prawa jazdy.

DZIEWCZYNKA

Na początku filmu Dziewczynka zachowuje się prawie jak dorosła. Wydaje się całkowicie inna niż Pilot, jej życie jest poukładane. Poważna, rozsądna, dokładna, uczynna, podporządkowana, wszystko ma przemyślane i zorganizowane.

W jej skrupulatnie poukładanym życiu ważną rolę odgrywa Mama. To ona wszystko jej zorganizowała: od mycia zębów po rozpiskę prezentów urodzinowych na kolejne lata. Przygotowała nawet „Plan na Życie” dla swojej córki – coś w rodzaju tablicy z wieloma hasłami, która porządkuje jej życie, ustawiając każdą czynność co do minuty. Zresztą wiele razy powtarza córce: „Kiedyś zostaniesz wspaniałym dorosłym”, jakby to był cel sam w sobie. Matka uważa córkę za dorosłą i chce, żeby zachowywała się jak ona. Sama nie ma czasu wolnego, dużo pracuje i tego samego oczekuje od córki. Pyta ją: „Co zrobiłaś ze swoim czasem?”, zapominając, że dzieciom trzeba zostawić czas dla wyobraźni i czas na marzenia.

Można domyślać się, że chce dla córki jak najlepiej, pięknego domu czy wyższych studiów w renomowanej szkole. Ma plan na każdą okoliczność (plan A i plan B, gdyby przypadkiem plan A się nie powiódł), ale w końcu popycha córkę w samotność, przez co mała zamyka się w sobie.

SPOTKANIE DWÓCH POSTACI

Dziewczynka jest dorosłą w ciele dziecka, podczas gdy Pilot jest dzieckiem w skórze dorosłego. Spotkanie tych dwóch postaci w miarę upływu czasu ewoluuje w stronę złotego środka. Dziecko w Dziewczynie jest tylko uśpione i wystarczy je obudzić. Jej spotkanie z Pilotem pozwoliło odnaleźć tkwiące w niej dziecko, tak samo jak wiele lat wcześniej doświadczył tego Pilot, spotykając Małego Księcia.

Film zwraca uwagę na fakt, że z wiekiem dzieci tracą dar pozwalający im żyć w zgodzie ze sobą. Stają się „dorosłymi”, których jedynym zmartwieniem jest być pożytecznym. Uwięzieni po materialnej i pospolitej stronie życia, zaślepieni swoją próżnością, chciwością albo intelektualną opieszałością, dorośli oceniają rzeczy po pozorach.

Na przykładzie rysunku kapelusza zarówno w książce Saint-Exupéry’ego, jak i w filmie, zdajemy sobie sprawę, że dorośli widzą tylko pozory (kapelusz), a dzieci z kolei głębiej życia (widzą to, co jest w środku, w tym przypadku słonia, którego pożarł wąż boa). Każda osoba czy przedmiot kryje skarb, który musimy odnaleźć. Pod zewnętrzną powłoką znajduje się głęboki sens, który trzeba odkryć sercem (zobacz fiszka nr 4 „Historia o przyjaźni”).

„To nie w dorastaniu kłopot” – wyjaśnia Pilot Dziewczynie – „tylko w zapominaniu”. Ważne, żeby dorośli zachowali w sobie dziecko i by nie dali się uwięzić pod ciężarem zasad i obowiązków. Na końcu filmu Pilot mówi Dziewczynie: „Wyrośniesz na wspaniałą dorosłą”. Echo słynnego zdania matki tym razem nabiera całkiem innego znaczenia. Pilot jest przekonany, że Dziewczynka stanie się dorosłą, która zachowa duszę i serce dziecka. I tę przemianę w dużej mierze zawdzięcza opowieści o Małym Księciu, który otworzył Dziewczynie oczy i zmienił jej spojrzenie na świat.

ZADANIE

1

Rodzaj zadania – poszerzanie słownictwa

Polecenie:

★ Poszukaj definicji dwóch słów: „dziecko” i „dorosły”. Zastanów się nad różnicą między nimi.

★ Wpisz następujące słowa w odpowiednie kolumny:

dojrzały, stary, dziecięcy, dzieciństwo, starość, młody, naiwny, brzdąc, malec, odpowiedzialny, kobieta, duży, rozwinięty, dzieciak, pełnoletni, niepełnoletni, młodość, chłopiec, dziewczyna, mężczyzna, dziecinny

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

SŁOWNICTWO

- ★ Kl. II-III: świadome używanie terminów związanych z czynnościami, odczuciami i osądami.
- ★ Kl. IV-VI: wprowadzenie terminów odsyłających do pojęć abstrakcyjnych (emocje, uczucia, obowiązki, prawa).

Dla starszych: które słowa należą do języka potocznego (dzieciak, brzdąc)?

Dziecko	Dorosły

★ Znajdź w filmie co najmniej dwa przykłady, które dowodzą, że Pilot zachował swoją duszę dziecka. Wyszukaj następnie dwa przykłady na to, że Dziewczynka zachowuje się jak dorosła. W którym momencie filmu widać, że Dziewczynka jest zakładnikiem czasu i chce się od tego uwolnić?

(Gdy sprząta z westchnieniem szklaną kulę ze śniegiem, którą jak co roku podarował jej ojciec na urodziny, albo kiedy zdejmując zegarek).

ZADANIE

2

Rodzaj zadania – analiza gramatyczna

Oto fragment scenariusza filmu. Matka mówi do córki:

„Teraz musisz skupić się wyłącznie na pierwszym dniu swojej nowej szkoły. Mamy pięćdziesiąt trzy dni na przygotowanie. Wydaje się, że to bardzo niewiele, ale wystarczy, że to podzielimy na godziny, a otrzymamy tysiąc dwieście siedemdziesiąt dwie, albo na minuty, czyli siedemdziesiąt dwa tysiące trzysta dwadzieścia. Wtedy zrealizujemy wszystko, co zamierzamy. Wykorzystasz te minuty, godziny i dni, kierując się tą tablicą. Bądźmy realistkami... będziesz... sama przeciwko wszystkim. Całkowicie sama”.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

GRAMATYKA

- ★ Kl. I-II: czasownik, odnajdywanie rzeczownika w zdaniu.
- ★ Kl. III: bezokolicznik, liczba pojedyncza i mnoga czasownika.
- ★ Kl. IV-VI: czas przyszły, przysłówki, podmioty i orzeczenia.

ZADANIE

1a

Narysuj mi...

Polecenie:

- ★ Na początku filmu Pilot wyjaśnia, że narysował węża boa, który połknął słonia, ale dorośli widzieli w tym tylko kapelusz.
- ★ Zastanów się i podobnie narysuj coś, co tylko ty zrozumiesz.
- ★ Następnie niech twoja klasa spróbuje odgadnąć, o co chodzi. Podaj im wyjaśnienie i swoją własną interpretację.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

SZTUKI WIZUALNE

- ★ Kl. I-III: rozwijanie wrażliwości artystycznej i zdolności wyrażania się uczniów. Te zadania wymagają użycia precyzyjnego słownictwa: uczniowie mogą wyrazić własne uczucia, emocje, preferencje i gust; pozwoli im to obserwować, wysłuchać, opisać i porównać.

ZADANIE

2a

Co będziesz robił, kiedy dorośniesz?

Polecenie:

- ★ Napisz dziesięć linijek.

ZADANIE

3

Wyjaśnij w kilku linijkach, co ma zrobić dorosły, by zachować swoją wrażliwość dziecka.

Polecenie:

- ★ Wymień co najmniej trzy konkretne przykłady.

SCENARIUSZ NR 4

TO HISTORIA... O PRZYJAŹNI

NARODZINY PRZYJAŹNI

W książce Antoine'a de Saint-Exupéry'ego nie widzimy, w jaki sposób zawiązuje się przyjaźń między Lisem a Małym Księciem. A przecież... w końcu zostają przyjaciółmi. Tak samo jest z Pilotem i Dziewczynką, których dzieli prawie wszystko. Przyjaźń między Pilotem a Dziewczynką w filmie jest jak lustrzane odbicie przyjaźni między Małym Księciem a Lisem w książce. Pilot nawiąże kontakt z Dziewczynką, wysyłając jej papierowy samolot. Wszystko zaczyna się od zwykłego przedmiotu, pozornie bez znaczenia, który jednak wywołuje ciekawość i skłania Dziewczynkę do spotkania z Pilotem.

JAK ZOSTAJE SIĘ PRZYJACIÓŁMI?

Oczywiście zdajemy sobie sprawę, że w życiu codziennym ludzie często boją się inności, ale czasem ciekawość może zwyciężyć. Przyjaźń rodzi się w różnych okolicznościach, z różnych powodów i między różnymi osobami. Jak podaje słownik: „Przyjaźń to bliskie, serdeczne stosunki oparte na wzajemnej życzliwości, szczerości, zaufaniu, możliwości liczenia na kogoś w każdej okoliczności”¹. Ale w praktyce można mówić o uczuciu prawie magicznym, na które składają się: wzajemne zrozumienie, szczęście, zabawa, umiejętność słuchania, szacunek, tolerancja. Przyjacielem nie staje się z dnia na dzień. Nawet jeśli wydaje nam się, że więź między Dziewczynką a Pilotem rodzi się od razu, potrzeba czasu, by nauczyć się siebie poznawać.

CIĄGNIE SWÓJ DO SWEGO?

Na szczęście nie zawsze! Nie chodzi o to, że zawsze musimy lubić te same rzeczy. W filmie ekscentryczne życie Pilota jest bardzo dalekie od wyjątkowo poukładanego życia Dziewczynki. Dlatego tak ważna jest jedna zasada: tolerancja. Różnice prowokują do rozmowy i wzbogacają dyskusję. W ten sposób Pilot przekazuje Dziewczynie historię Małego Księcia i uczy ją na nowo doceniać zwykłe rzeczy w życiu. Nie zgadzać się w czymś niekoniecznie oznacza klótnię czy niechęć.

JAK KOGOŚ OSWOIĆ

Lis w książce wyjaśnia Małemu Księciu, że oswajając znaczy stwarzać więzi.

Fragment z książki:

„Na razie jesteś dla mnie tylko małym chłopcem podobnym do stu tysięcy innych małych chłopców. Nie potrzebuję cię. Ani ty mnie nie potrzebujesz. Jestem dla ciebie tylko Lisem takim jak sto tysięcy innych lisów. Ale jeśli mnie oswoisz, to będziemy siebie potrzebowali.”

Mały Książę zrozumiał, że oswajając Lisa, znajdzie istotę, która stopniowo stanie się dla niego „jedyna na świecie”. Antoine de Saint-Exupéry w książce i Mark Osborne w filmie starają się nam przekazać, że patrząc tylko oczami, nie jesteśmy całkowicie w stanie dostrzec prawdy o jakiejś osobie czy rzeczy, i że jedynie ją oswajając, możemy poznać i docenić jej wyjątkowość.

JEDYNY NA ŚWIECIE

W książce Mały Książę mówi:

„Jeżeli ktoś kocha kwiat, który jest jeden jedyńy wśród milionów i milionów gwiazd, to wystarczy mu do szczęścia, że patrzy w gwiazdy. (...) Lecz jeśli baranek zjadłby kwiat, to byłoby tak, jak gdyby wszystkie gwiazdy zgasły.”

Mały Książę zajmując się na co dzień Różą, sprawił, że stała się dla niego jedyna na świecie, a w końcu nawet się w niej zakochał.

„To nie jest jakaś Róża, to moja Róża, bo ją oswoiłem.”

Choć na świecie są tysiące dziewczyn i tysiące staruszków, Dziewczynka i Pilot jednak się spotkali.

„Będziesz dla mnie jeden jedyńy na świecie. I ja będę dla ciebie jedyńy na świecie.”

I oswajając się, stali się dla siebie jedyńi na świecie.

Odkryj na nowo oryginalny
tekst *Małego Księcia* wydany przez
wydawnictwo Znak.

„TO, CO NAJWAŻNIEJSZE, JEST NIEWIDOCZNE DLA OCZU”

Nie można dać się zwieść pozorom, należy spojrzeć sercem, a nie tylko oczami. Na początku filmu Pilot może się wydawać straszny: jego dom wygląda na opuszczony, ogród pełen jest dziwacznych przedmiotów, on sam ma długą, gęstą brodę. Wydaje się przeciwieństwem osoby, z którą mielibyśmy ochotę porozmawiać czy w ogóle się poznać. Film pokazuje nam, jak bardzo pozory mogą mylić. Za jego dziwnym sposobem bycia kryje się człowiek o złotym sercu i pasjonujących wspomnieniach. Czasem wyobrażamy sobie wymarzonego przyjaciela, przyjaciela, który jest do nas podobny albo którego chcielibyśmy podziwiać. Trzeba nauczyć się przekraczać uprzedzenia, by spotkać kogoś naprawdę wyjątkowego.

¹ Cyt. za: Nowy słownik języka polskiego, PWN, Warszawa 2002. [przyp. tłum.]

ZADANIE

1

Rodzaj zadania – wprowadzenie do dyskusji filozoficznej

Polecenie:

- ★ Czy przyjaciel zawsze powinien być do nas podobny?
Lis w książce i Pilot w filmie bardzo dobrze wyjaśniają, jak zostać przyjaciółmi: należy się nawzajem „oswoić”.
- ★ Co znaczy „oswoić” kogoś?

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

Wprowadzenie do filozofii

- ★ Kl. I: udział w rozmowie: pytanie, odpowiadanie, słuchanie i podawanie swojego punktu widzenia, przy jednoczesnym szanowaniu zasad komunikacji.
- ★ Kl. II: wymiana zdań, dyskusja.
- ★ Kl. III: udział w dyskusji, przestrzeganie kolejności zabierania głosu i zasad grzeczności.
- ★ Kl. IV-VI: udział w dyskusji w sposób konstruktywny: mówienie na temat, określenie swojego zdania w stosunku do innych, przedstawienie własnych argumentów, wykorzystanie własnej wiedzy, szanowanie zwyczajowych zasad komunikacji.

ZADANIE

2

Rodzaj zadania: wypracowanie

Polecenie:

- ★ W filmie przyjaźń między Dziewczynką a Pilotem rozpoczyna się od papierowego samolociku. Wyobraź sobie inny przedmiot, od którego mogłaby zacząć się przyjaźń. Opisz w dziesięciu liniach początek tej przyjaźni.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

Napisanie wypracowania

- ★ Kl. I-II: wymyślenie i samodzielne napisanie spójnych zdań prostych, które utworzą tekst narracyjny albo wyjaśniający na 5 do 10 linijek.
- ★ Kl. III: stworzenie tekstu ustrukturyzowanego i zrozumiałego dla kogoś, kto nie zna opisywanych faktów albo opowiadanej historii; wymyślenie i zmodyfikowanie historii, opis obrazka, wyrażenie uczuć, posługiwanie się poprawnymi zdaniami i odpowiednim słownictwem.
- ★ Kl. III-IV: napisanie krótkich tekstów różnego rodzaju (opowiadanie, opis, charakterystyka), przy dbałości o spójność i precyzję (w szczególności zaimki, łączniki, relacje czasowe) oraz unikanie powtórzeń.
- ★ Kl. IV-VI: napisanie różnego rodzaju tekstów na co najmniej dwa akapity, przy jednoczesnej dbałości o ich spójność, unikaniu powtórzeń i respektowaniu ograniczeń składniowych, ortograficznych i interpunkcyjnych.

IDZIEMY O KROK DALEJ...

Zorganizujcie warsztaty plastyczne dla uczniów. Poproście ich o wykonanie róży z bibuły i pokażcie im, że każdy z tych kwiatów jest wyjątkowy, a nikt nie będzie miał ochoty zamienić swojego na inny.

ZADANIE

3

Rodzaj zadania – odwzorowanie cyklu życia rośliny

Od nasiona do róży.

Polecenie:

- ★ Zaproponujcie uczniom powtórkę z cyklu życia rośliny (od nasiona do owocu, od owocu do kwiatu), zasadźcie nasiona i obserwujcie różne etapy wzrostu rośliny, od kiełkowania do przekształcenia się w kwiat.

ZAGADNIENIA PORUSZANE W TYM ZADANIU

PRZYRODA

- ★ Kl. I-II: poznanie cyklu życia różnych stworzeń: narodziny, wzrost, reprodukcja, koniec życia (zwierzęta, rośliny).
- ★ Kl. III: odtworzenie naturalnego cyklu życiowego rośliny (od nasiona do rośliny, od rośliny do kwiatu, od kwiatu do owocu, od owocu do nasiona).

SCENARIUSZ NR 5

TO HISTORIA... O DORASTANIU

TEMAT:

Jak dorosnąć, zachowując w sobie dziecko? – refleksje po obejrzeniu animacji na podstawie *Małego Księcia* Antoine de Saint-Exupéry'ego – scenariusz lekcji języka polskiego dla szkół gimnazjalnych (po lekturze i omówieniu utworu w klasie).

Opracowała: Małgorzata Wiśniewska

CELE LEKCJI:

Po lekcji uczeń powinien:

- formułować własne sądy na temat filmu;
- umieć określić koncept fabularny (pomysł) adaptacji i scharakteryzować konstrukcję filmu;
- wskazać zastosowane typy animacji;
- dostrzegać idee i wartości przekazane przez adaptację;
- poznać uniwersalny i ponadczasowy wymiar książki Antoine de Saint-Exupéry'ego – na podstawie jej adaptacji.

METODY I FORMY PRACY:

- burza mózgów;
- konstruowanie notatek na lekcji;
- praca w grupach metodą 66;
- dyskusja kierowana;
- formułowanie sądów, opinii, wniosków;
- praca domowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- film Marka Osborne'a, *Mały Książę*, Francja 2015;
- Antoine de Saint-Exupéry, *Mały Książę*, Znak Emontikon Kraków 2015;
- plakaty do filmu ze strony dystrybutora Kino Świat;
- pressbook do filmu przygotowany przez dystrybutora Kino Świat;
- www.film.org.pl/r/recenzje/maly-ksiazke-niezwykla-animacja-w-cannes-66908/.

POJĘCIA KLUCZOWE:

- animacja
- adaptacja

CZAS:

- 1 lekcja (język polski)

PRZEBIEG LEKCJI:

1. Po pokazie filmu rozmawiamy z uczniami o ich wrażeniach, odczuciach i refleksjach, pokazujemy plakaty reklamujące film, starając się nakierować dyskusję na problem adaptacji czyli przełożenia jednego tekstu kultury na język innego znanego im utworu literackiego (jak reżyser potraktował pierwowzór, jakie wprowadził modyfikacje, jaki uzyskał efekt? etc.). Wnioski zapisujemy na tablicy:
Jakie różnice występują między tekstem a jego filmową adaptacją? (propozycja notatki w zeszycie)
 - wprowadzenie, jako głównej bohaterki, Małej Dziewczynki, i wątku jej szkolnych i rodzinno-domowych perypetii;
 - pojawienie się postaci przypominającej pisarza, czyli Staruszka – Pilota, z którym zaprzyjaźnia się Dziewczynka i dzięki któremu wkracza w świat lektury *Małego Księcia*;
 - podróż w poszukiwaniu bohatera baśni, odczarowanie przemienionego Księcia;
 - przemiana wewnętrzna Dziewczynki;
 - usunięcie niektórych postaci: Pijaka, Latarnika i Geografa;
 - podkreślenie postaci Lisa, który staje się także przyjacielem Dziewczynki i towarzyszy jej w podróży.

NA JAKIM POMYŚLE (KONCEPCIE) REŻYSER OPARŁ SWOJĄ ADAPTACJĘ? (dyskusja kierowana, uzupełniona opiniami krytyków, formułowanie wniosków)

Osborne wplótł opowieść o Małym Księciu w zupełnie nową, wymyśloną przez siebie historię Małej Dziewczynki, która przeżywa przygody chłopca z dalekiej planety, utożsamia się z nim, by w ostatnim akcie filmu podjąć wyzwanie i wybrać się w podróż w poszukiwaniu małego bohatera, a tak naprawdę – samej siebie. Pobyt na Planecie Dorosłych jest rozbudowanym i inspirującym odczytaniem metaforycznych przypowieści z *Małego Księcia*. Interpretacją zawartych w niej myśli, przeniesieniem symboli do rzeczywistego życia. Reżyserowi chodziło o wydobywanie ponadczasowej i uniwersalnej wartości opowieści, która przemienia swoich czytelników, pozwala im dostrzec „to, co niewidoczne dla oczu, co widzi się tylko sercem”. Mark Osborne wykazał swym dziełem, co w dzisiejszych czasach dominacji obrazu jest aktem odwagi, siłą oddziaływania literatury.

JAKĄ TECHNIKĘ ZASTOSOWAŁ TWÓRCA FILMOWEJ WERSJI (OCENIĆ JEJ CELOWOŚĆ)?

Uczniowie rozpoznają dwie techniki animacyjne:

- animację komputerową, która w nowych, dodanych sekwencjach, obudowuje historię *Małego Księcia*;
- animację tradycyjną poklatkową (czyli stworzoną na podstawie klatek-zdjęć obiektów, połączonych następnie w formie filmu, co sprawia wrażenie ruchu), wykorzystaną do ukazania wątku bohatera książki – Pilota.

Wniosek: Dzięki zastosowaniu dwóch rodzajów animacji udało się twórcom zaznaczyć odrębność dwóch światów: chłodnego, zmaterializowanego, zrationalizowanego świata dorosłych, w którym żyją Dziewczynka i jej Mama, oraz ciepłego, nieuporządkowanego, dziecięcego, magicznego świata Pilota i bohatera jego baśni. Poza tym ożywiono w filmie autentyczne rysunki pisarza, sięgając do tradycyjnych materiałów: papieru i gliny. W ten sposób na ekranie pojawiły się znane wielu pokoleniom czytelników ilustracje z książki.

Wniosek z tej części lekcji pomoże scharakteryzować obie rzeczywistości.

2. **Jak wygląda świat dorosłych a jak – świat dziecięcy? (metoda 66)** – klasę dzielimy na zespoły sześciuosobowe. Pracują one przez sześć minut nad podanym problemem. Następnie przedstawiciele grup prezentują efekty wspólnej pracy. Dyskusję kończy podsumowanie, sformułowanie wniosków i zapisanie ich na tablicy, np.:

ŚWIAT DOROSŁYCH	ŚWIAT DZIECI
oparty na rozumie i rozsądku	oparty na marzeniach oraz dążeniu do ideałów
pragmatyczny (liczą się wyniki, osiągnięcia)	
zorganizowany (nie ma miejsca na przypadek)	nieuporządkowany i nieoczywisty
wyliczony w czasie (szczegółowy rozkład dnia)	oparty na wyobraźni
schematyczny (powtarzalny, zrutyinizowany)	nieschematyczny
powszechny (nie ma wyjątków)	niepowtarzalny
korporacyjny (mama nazywa swoją córkę „korpo-córcią”)	indywidualny
nudny, monotony	ciekawny, bogaty, różnorodny
skupiony na pracy i osiąganiu sukcesu	skupiony na wartościach i ideałach

3. **Co oferuje świat dorosłych? Jak traktuje dzieci? Jak je wychowuje? Czego uczy? Jak wygląda życie na Planecie Dorosłych?** (rozmowa kierowana)

Dorośli (Matka, członkowie Akademii Werth, sąsiedzi) wiodą życie zaplanowane w każdym szczególe. Mieszkają w nowoczesnej metropolii, w identycznych domach, dzielnicach, pozbawionych drzew i ptaków (bo brudzą). Ich życie sprowadza się do pracy (pracoholizm). Matka samotnie wychowująca córkę (znak czasów) pracuje od świtu do nocy, by utrzymać elegancki dom w dobrej dzielnicy. Nie ma czasu dla dziecka, bo jej zdaniem wystarczy dobrze przygotowany rozkład dnia, regulujący każdą godzinę i minutę. W tym świecie liczy się prestiż (dlatego mamie tak bardzo zależy, by dziewczynka zdała do Akademii Werth), pozycja i pieniądze. Dzieci są traktowane jak przyszli dorośli, muszą naśladować swoich nauczycieli i rodziców, by jak najszybciej dojrzeć. System wychowawczy jest bezlitosny, nie zostawia dziecku wyboru, niszczy samodzielność myślenia, wymaga wyuczonych formułek, a nie własnych opinii, nie toleruje słabości, każe osiągać sukces za wszelką cenę (scena egzaminu do Akademii). Uczy posłuszeństwa, rutyny i konformizmu. Bohaterce nie udaje się dostać do szkoły wybranej przez mamę, musi więc przez wakacje nadrobić zaległości, według przygotowanego planu B – mama nie zostawia nic przypadkowi. Jest perfekcjonistką, nie tylko na punkcie czystości, ale i modelu życia.

W tej rzeczywistości nie ma miejsca na dzieciństwo (bycie dzieckiem z wszystkimi tego konsekwencjami i przywilejami) ani dzieciństwo jako pewną fazę życia. Trzeba stłumić, zagłuszyć w sobie dziecko i jak najprędzej dorosnąć.

Na Planecie Dorosłych, dokąd trafi Dziewczynka w poszukiwaniu Małego Księcia, panują ciemności, nawet gwiazdy są na uwięzi, „by żaden próżniak nie marzył, patrząc w niebo”, a bohater opowieści Pilota jest Panem Księciem i zajmuje się czyszczeniem dachów. Bycie dzieckiem to przestępstwo. Dziewczynce udaje się jednak uwolnić gwiazdy i odczarować chłopca.

4. **Co daje dzieciństwo? Jakie wartości proponuje lektura *Małego Księcia*?** (rozmowa kierowana)

Film Marka Osborne’a mocno podkreśla wartość dzieciństwa jako czasu niezbędnego człowiekowi, by dojrzał emocjonalnie i społecznie.

Motyw ten zostaje wprowadzony do filmu poprzez postać Sąsiada Dziewczynki. Właściciel posesji to osoba, która zachowała w sobie dziecięcą fantazję i marzenia (po raz kolejny próbuje odpalić swój samolot, tym razem śmigło wpada do domu sąsiadów, robiąc w ścianie ogromną dziurę). Jego domostwo przypomina rupieciarnię, ale dobrze oddaje ekscentryczny charakter Pilota. Na dachu mieści się obserwatorium, skąd można patrzeć w gwiazdy i marzyć.

Dzięki znajomości z Pilotem, bohaterka nie tylko odkrywa świat Małego Księcia, ale poznaje przyrodę (w ogrodzie staruszka rośnie trawa, kwitną kwiaty, śpiewają ptaki), uczy się pokonywać strach, kiedy wspina się po drzewach, rozwija swoją wyobraźnię, czytając tekst, wreszcie – może pytać starca o wszystko, nie bojąc się ośmieszenia.

To w jego dziwacznym, nieuporządkowanym, ale przez to fascynującym domu znajduje Lisa z zaszytym pyszczkiem, który stanie się jej najbliższym przyjacielem. Dla sąsiada jest ważną osobą, której słucha się, opowiada, którą zaprasza się na urodzinowe naleśniki. Kontakt z Pilotem i lektura jego książki wyzwalają w Dziewczynce uczucia zachwytu, ciekawości, lęku, rozczarowania i tęsknoty. Bohaterka poznaje smak bliskości, przyjaźni, oswaja się też ze sprawami ostatecznymi – odchodzeniem, śmiercią. Kiedy pojawia się Wąż i chłopiec szykuje się do odejścia, w dziecku rodzi się bunt. Dziewczynka rzuca książkę i Lisa, czuje się oszukana. Nie chce świata, w którym przyjaciele nas porzucają. Ale gdy karetka zabiera chorego staruszka, dziewczynka jest jedyną osobą na osiedlu, która jedzie do szpitala. Podejmuje decyzję. Robi rzeczy irracjonalne, bo kieruje się sercem i patrzy na świat sercem. Przemiana bohaterki nie pozostaje bez wpływu na postawę jej mamy. I w niej budzi się coś, o czym zapomniała w natłoku obowiązków. Inaczej spogląda na swoje dziecko, dostrzega jego potrzeby, respektuje wybory. Razem odwiedzają sąsiada w szpitalu, zanosząc mu w prezencie jego książkę. Spoglądają też razem w niebo szukając, być może, planety Małego Księcia.

5. **„Będzie z ciebie cudowny dorosły”** – motyw wiodący (interpretacja przestania filmu) – na zakończenie lekcji prosimy uczniów o skonfrontowanie dwóch koncepcji dorosłości, sformułowanych na początku filmu (zdanie kieruje do Dziewczynki jej mama) i w jego finale (słowa wypowiedziane przez Starszego Pana).

Matka: Dorosłość to przeciwieństwo dzieciństwa, koniec marzeń, pytań i wątpliwości, to praca i obowiązki, to realizacja Planu na Życie.

Staruszek: Dorosłość to nadbudowa dzieciństwa, spełnianie marzeń, czerpanie radości z życia, świadomość, że nie rozumiemy wszystkich jego tajemnic.

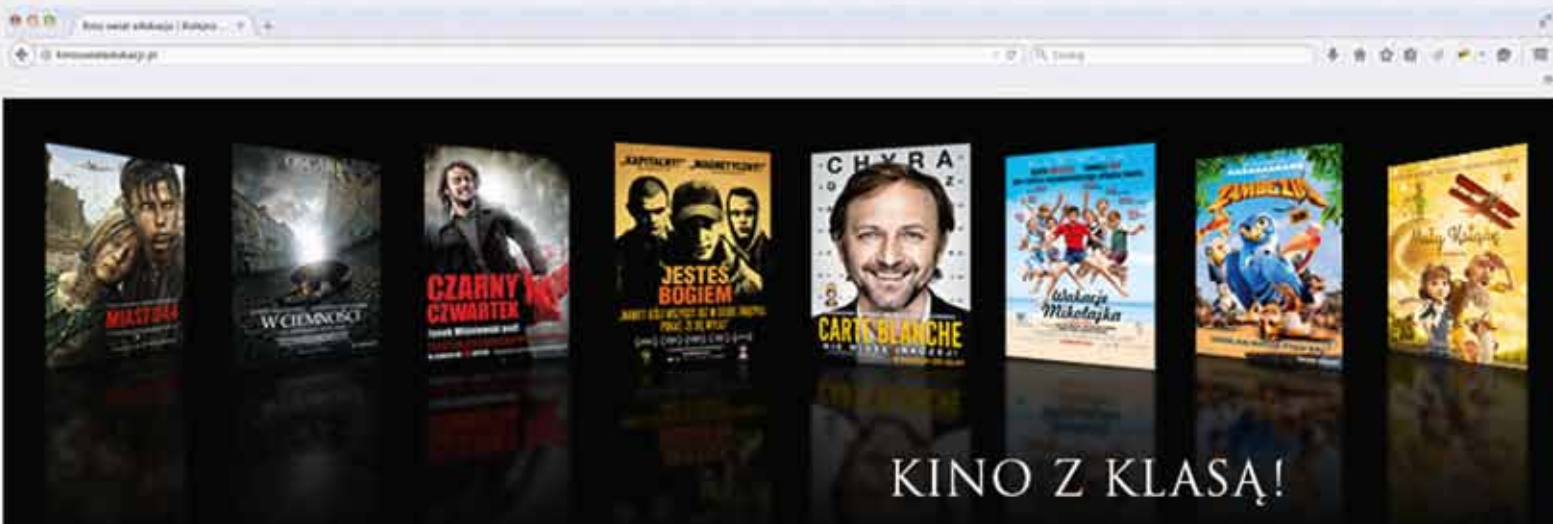
Wniosek: Z filmu płynie ważne przesłanie o zachowaniu w sobie jak najdłużej dziecka (co nie ma nic wspólnego z infantylizmem), czyli pielęgnowaniu marzeń i entuzjazmu do świata i ludzi.

6. **Praca domowa:**

Napisz list do bohaterki filmowej adaptacji, w którym podzielisz się z nią swoimi refleksjami z lektury *Małego Księcia*.

ZAPRASZAMY NA STRONĘ:
www.kinoswiatedukacji.pl

KINO ŚWIAT
EDUKACJI

Katalog tytułów

Kontakt

JESTEŚ NAUCZYCIELEM? ZAJMUJESZ SIĘ EDUKACJĄ?
SZUKASZ INSPIRACJI, MATERIAŁÓW, POMOCY DYDAKTYCZNYCH?

ZGADZASZ SIĘ Z NAMI, ŻE KINO MOŻE INSPIROWAĆ DO CIEKAWYCH ZAJĘĆ,
DISKUSJI, PRZEMYŚLEŃ?

CHCESZ ZORGANIZOWAĆ SWOIM PODOPIECZNYM POKAZ CIEKAWEGO FILMU?

SKORZYSTAJ Z BOGATEJ I NA BIEŻĄCO UZUPEŁNIANEJ OFERTY
KINOŚWIATEDUKACJI.PL

Kontakt:

Irena Kruglicz-Kamińska, Kino Świat Sp. z o.o., ul. Belwederska 20/22, 00-762 Warszawa
tel.: 22 840 68 01 04, 728 302 018, e-mail: irena@kinoswiat.pl
<http://kinoswiat.pl/biuro-prasowe>; hasło: kino